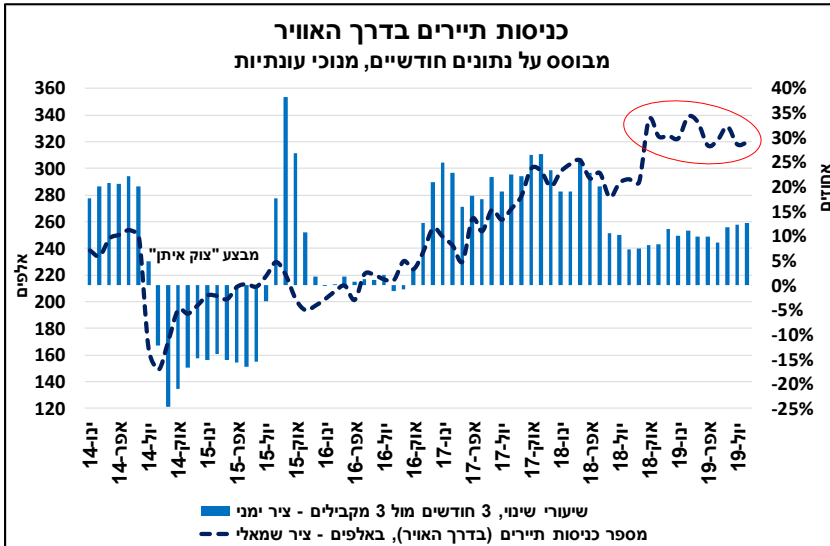

11/09/2019

השבוע במאקרו

היקף התיירים הנכנסים אמנם נותר בסביבת שיא, אולם התמתן מעט בחודשים האחרונים

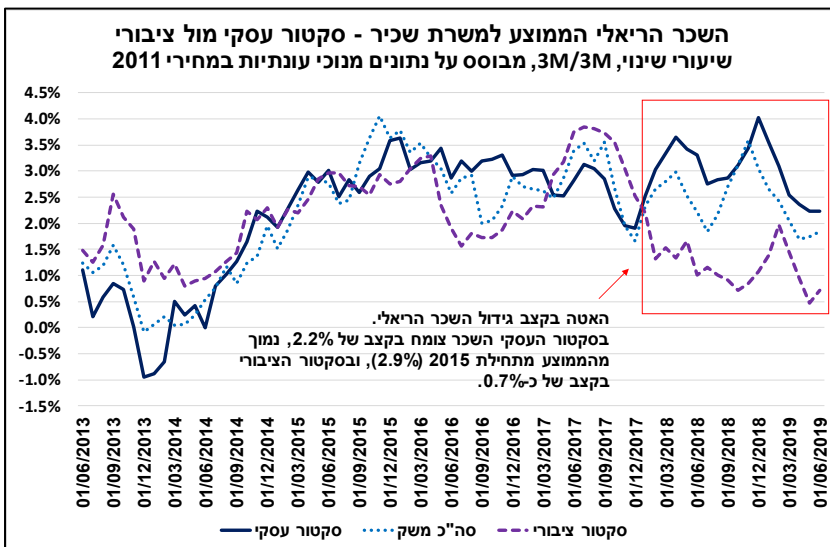

בחודש אוגוסט נכנסו לישראל כ-319 אלף תיירים בדרך האוויר (נתונים מנוכי עונתיות), כך על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס). מדובר בהיקף תיירים דומה לזה של החודש הקודם ודומה לממוצע בחודשים קודמים, אך בהשוואה לחודש המקביל אשתקד מדובר בעלייה של כ-9.4%.

יש לציין שההיקף החודשי של התיירים הנכנסים (דרך האוויר) מחודש אוקטובר 2018 מצוי בטווח שבין כ-320 אלף תיירים לבין כ-340 אלף תיירים, המשקף סביבת שיא בראייה היסטורית (ראה/י תרשים). אולם, בחינה של קצב הגידול השנתי של מספר התיירים (3 חודשים מול 3 חודשים מקבילים) מצביעה על התמתנות מסוימת בחודשים האחרונים. כך, מחודש יוני 2018 ועד אוגוסט 2019 קצב הגידול השנתי הממוצע עמד על כ-10%, שיעור נמוך יותר בהשוואה לתקופה שבין נובמבר 2016 לבין מאי 2018, אז עמד על כ-20%. עם זאת, יש לציין שבתקופה זו היקף התיירות הנכנסת החל להתאושש לאחר שהיה נמוך במיוחד בזמן מבצע "צוק איתן" ובחודשים שלאחר מכן (גם על רקע "אינתיפאדת היחידים").

לסיכום, נתוני התיירים הנכנסים ממשיכים להצביע על חוסן ועל צמיחה מהירה יחסית על אף ההאטה בחודשים האחרונים, התפתחות אשר תומכת בפעילות ענף התיירות והמלונאות. האטה זו, חלה, בין היתר, על רקע התגברות הסיכונים וחוסר הודאות הגלובאלי בתחום הסחר ובכלל, לצד האטה בצמיחה בקרב המדינות המובילות מבחינת התיירים הנכנסים לישראל (מדינות אירופה וארה"ב). כמו כן, נציין שברביע השלישי של 2019 עד כה (חודשים יולי-אוגוסט) מספר התיירים היה נמוך בכ-1.4% לעומת הרביע השני (בו נרשמה ירידה של כ-2.6%), כך שהתפתחות זו, אם תימשך, עלולה להכביד על קצב הצמיחה של יצוא השירותים ברביע זה, וכתוצאה על צמיחת המשק ועל העודף בחשבון השו"ת של מאזן התשלומים.

השכר הריאלי בסקטור העסקי ממשיך לצמוח בקצב מהיר יותר מאשר בסקטור הציבורי

השכר הריאלי הממוצע (במחירים קבועים) למשרת שכיר ירד קלות בחודש יוני (בכ-0.1%), זאת לאחר עלייה חדה יחסית (כ-1%) בחודש הקודם (מבוסס על נתונים מנוכי עונתיות). קצב הגידול השנתי של השכר הריאלי (3 חודשים מול 3 חודשים מקבילים) נותר בחודש יוני השנה ללא שינוי בהשוואה לחודש הקודם ברמה של כ-1.8%. מדובר בשיעור נמוך בהשוואה לסוף 2018, אז עמד על כ-3.5%, וכן נמוך בהשוואה לממוצע הרב-שנתי (כ-2.9% מתחילת 2015).

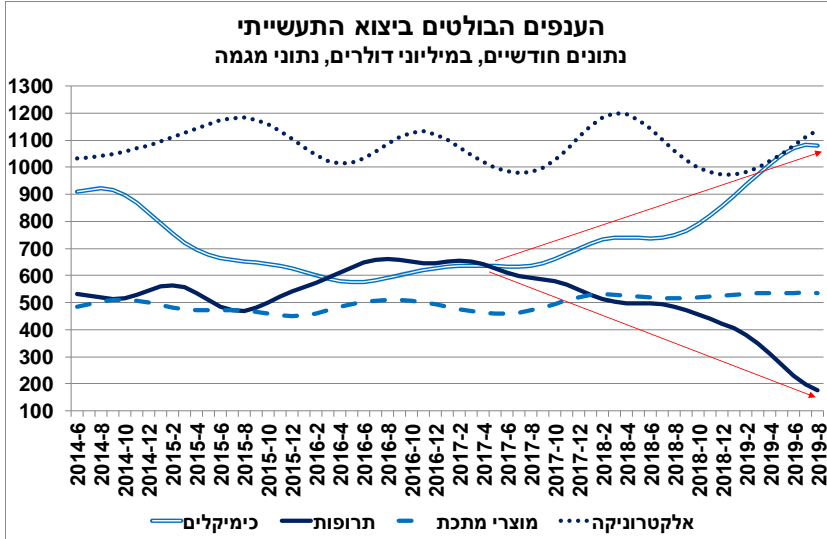
נתונים אלה, מלמדים על המשך עליית השכר במשק, במקביל להימצאותו של שוק העבודה בסביבה של תעסוקה מלאה. אולם, ניכרת ירידה בקצב הגידול השנתי של השכר, בין היתר, על רקע ירידה מסוימת בביקוש לעובדים בחודשים האחרונים, כפי שמשקפת בנתוני משרות השכיר והמשרות הפנויות במשק.

בחינה של נתוני השכר לפי סקטורים עיקריים (מבנק ישראל), מעלה כי מתחילת שנת 2018 השכר הריאלי בסקטור העסקי צומח בקצב מהיר יותר מאשר בסקטור הציבורי (ראה/י תרשים). בהקשר זה, נציין כי בחודש יוני השנה קצב הגידול (השנתי) של השכר הריאלי בסקטור העסקי עמד על כ-2.2%, בזמן שבסקטור הציבורי קצב גידול השכר אמנם עלה מעט, אך נותר נמוך מ-1%.

לסיכום, המגמות שתוארו משקפות את ההתפתחויות הנוכחיות בשוק העבודה, לפיהן קרבתו של המשק ל"תעסוקה מלאה" באה לידי ביטוי בהיווצרות פערים בין הכישורים הנדרשים על-ידי המעסיקים לבין אלה המוצעים על-ידי דורשי העבודה.

לאור זאת, התחרות בין המעסיקים על העובדים המתאימים גוברת, מה שמוביל לעלייה בקצב גידול השכר בעיקר בסקטור העסקי, בו התפתחות זו מודגשת ביתר שאת. במבט קדימה, מגמה זו צפויה להימשך להערכתנו גם בחודשים הבאים, בהינתן המדיניות הכלכלית והתנאים הנוכחיים במשק. בנוסף, ההתפתחויות שתוארו מלמדות על היחלשות לחצי האינפלציה מכיוון זה בזמן הקרוב.

שיפור בפעילות יצוא הסחורות ברביע השלישי של השנה עד כה (יולי-אוגוסט)

נתוני סחר החוץ של הלמ"ס מלמדים כי בחודש אוגוסט יצוא הסחורות של ישראל הסתכם בכ- 4 מיליארד דולר (נתונים מנוכחי עונתיות, ללא אניות, מטוסים ויהלומים). נתון זה, משקף עלייה של כ-3% לעומת החודש הקודם ועלייה מתונה יותר של כ-1.6% בהשוואה לאוגוסט 2018. כמו כן, היקף יצוא הסחורות ברביע השלישי של השנה עד כה (יולי-אוגוסט), הינו גבוה יותר בכ-5.3% בהשוואה לממוצע החודשי ברביע השני של השנה. לאור זאת, ניתן לומר כי ניכרת התאוששות מסוימת ביצוא הסחורות של ישראל בחודשים האחרונים.

בחינת הנתונים לפי ענפים מלמדת על מגמות שונות בענפי היצוא המובילים, כשיצוא הכימיקלים מוביל את הצמיחה בחודשים האחרונים לצד התאוששות מסוימת ביצוא הרכיבים האלקטרוניים, ומנגד, יצוא התרופות בירידה (ראה/י תרשים).

היקף יצוא הכימיקלים בחודשים יולי-אוגוסט היה גבוה בהשוואה לממוצע הרב-שנתי (כ-1 מיליארד דולר לעומת כ-790 מיליון דולר), זאת בהמשך למגמה החיובית מתחילת השנה, אותה כפי הנראה ניתן לייחס, לפחות באופן חלקי, לעלייה בפעילות של חברת כ"ל, לה נתח שוק גדול בענף. במקביל, יצוא הרכיבים האלקטרוניים בחודש אוגוסט (כ-290 מיליון דולר) היה הגבוה ביותר מאז חודש יוני 2018 וגבוה משמעותית בהשוואה להיקף החודשי הממוצע בשנה האחרונה (כ-160 מיליון דולר). כמו כן, נציין כי יצוא הרכיבים האלקטרוניים, אשר מושפע רבות מפעילות חברת אינטל, היה בחודשים יולי-אוגוסט גבוה בכ-50% לעומת הממוצע החודשי ברביע השני של השנה. לאור זאת, ניתן לומר, אם כי עדיין בזהירות רבה, שייתכן וישנם סימנים ראשוניים להרחבה מסוימת בפעילות של חברת אינטל לאחר שדרוג המפעל הקיים. מגמה זו, אם תימשך, צפויה לתרום באופן משמעותי לצמיחת יצוא הסחורות של ישראל. מנגד, יצוא התרופות מצוי בסביבת שפל היסטורי על רקע המשבר בחברת טבע, אם כי, מתחילת הרביע השלישי של השנה ניכרת התאוששות בפעילות, זאת בעיקר על רקע עלייה חדה של כ-60% (לעומת החודש הקודם) בחודש אוגוסט. למרות זאת, מוקדם להעריך האם מדובר בשינוי מגמה, ולפיכך יש להמתין לנתוני החודשים הבאים.

יבוא הסחורות הסתכם באוגוסט בכ-4.65 מיליארד דולר (ללא אניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה), זאת בדומה להיקף היבוא מאז חודש מאי, אשר הינו נמוך בהשוואה לשליש הראשון של השנה (ינואר-אפריל). בחודשים יולי-אוגוסט יבוא הסחורות היה נמוך יותר בהשוואה לרביע השני של השנה, ירידה אשר הייתה רוחבית וכללה את כל קבוצות היבוא: חומרי גלם, מוצרי צריכה ומוצרי ההשקעה. לסיכום, המגמות שתוארו הובילו לירידה מסוימת בגירעון בחשבון הסחר הבסיסי (ללא אניות, מטוסים, יהלומים ודלק), אולם היקף הגירעון בשנת 2019 עד כה (ינואר-אוגוסט) נותר ברמה דומה לתקופה המקבילה אשתקד, ומשקף עדיין גירעון ברמת שיא. במבט קדימה, במידה שהיצוא ימשיך לעלות בקצב מהיר יותר מהיבוא בהמשך השנה, תהיה לכך השפעה חיובית על העודף בחשבון השוטף של מאזן התשלומים וכן על קצב הצמיחה של המשק המקומי.

כתב: יניב בר